

החיים בכפר הפוגים

החיים בכפר הפוגים

משך השיעור: 45 דק'

מטרת השיעור: התלמידים יסבירו כיצד נהגו לסחור בעבר (סחר חליפין) ומדוע יש צורך באמצעי תשלום ממשי כגון צדפים או כסף.

לפני שנים רבות במדינה רחוקה היה כפר קטן ושמו "כפר הפוגים".
הכפר היה מוקף עצים וזרם בו נחל קטן. בכפר היו המון פרחים צבעוניים וריחניים.
ליצורים הקטנים שחיו בכפר קראו פוגים.
משפחות הפוגים גרו בבקתות אבן סמוכות זו לזו. הפוגים אהבו וכיבדו מאוד זה את זה ולכן
האווירה בכפר הייתה נעימה ונינוחה ותמיד נשמעו בו צחוקים של ילדים.
בכפר הפוגים כולם היו חברים של כולם.

(5 דק'): הקרא לתלמידים את הסיפור בשקפים הבאים.

כל משפחה בכפר הפוגים עבדה קשה מאוד כדי לגדל או לייצר מוצרים שונים.

בכל פעם שהפוגים הזדקקו למוצר מסוים, הם ניגשו למשפחה
שייצרה את המוצר, לקחו את מה שרצו ובתמורה נתנו מהמוצר שייצרו

השיטה של החלפת סחורה תמורת סחורה נקראת סחר חליפין

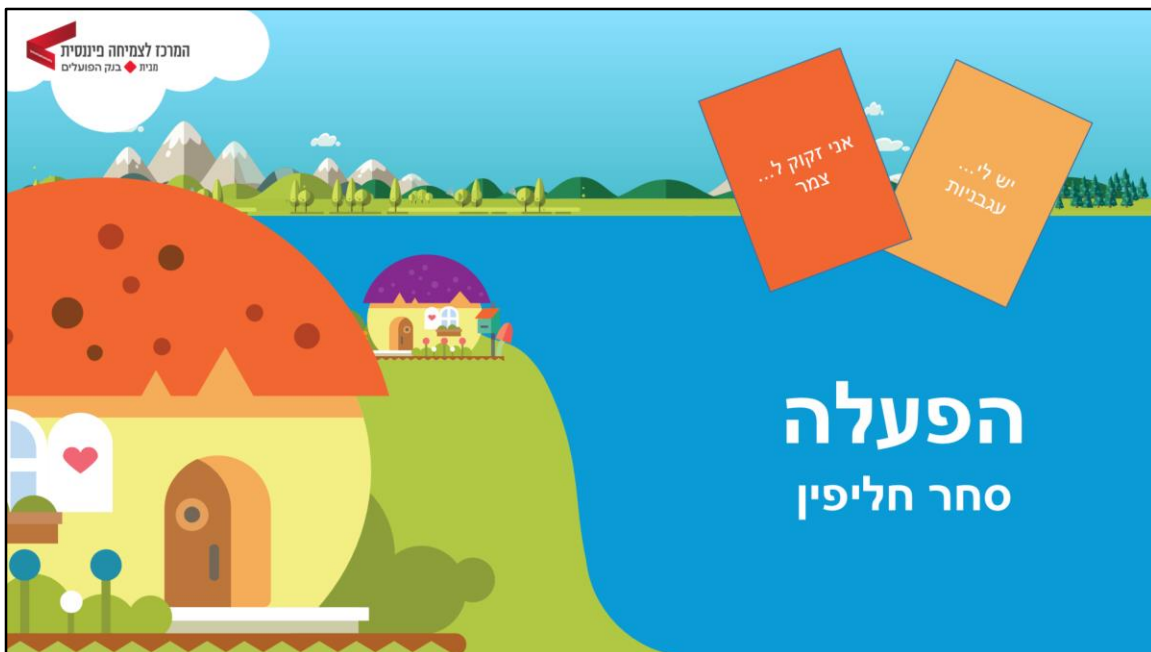
הנחיות למורה:
הצג לתלמידים את משמעות המושג "סחר חליפין".

הקריאי לתלמידים את המשך הסיפור.

הנחיות למורה:
הסבירי לילדים את תהליך הסחר - לפעמים המוכר לא יהיה מעוניין בסחורה שהציע הקונה (במקרה זה גזרים) אלא יהיה מעוניין בסחורה אחרת (במקרה זה עגבניות). במקרה כזה הקונה נאלץ לנסות ולקנות עגבניות כדי יוכל להציע אותן למוכר הביצים.

(10 דק')

הנחיות למורה:

הפעלת סחר חליפין - במשחק זה התלמידים יחוו את סחר החליפין בעצמם ויחוו את הקשיים הכרוכים בו.

מטרת המשחק:

על התלמידים לבצע סחר חליפין - להשיג את המוצר לו הם זקוקים (שם המוצר כתוב על גבי קלף "אני זקוק ל...") בתמורה למוצר שבבעלותם (שם המוצר כתוב על גבי קלף "יש לי...").

הכנה:

1. גזרי את הפתקים "יש לי", "אני זקוק ל" (נספח א') וצרי זוגות קלפים (לפי הספרות המופיעות על גבי הקלפים).

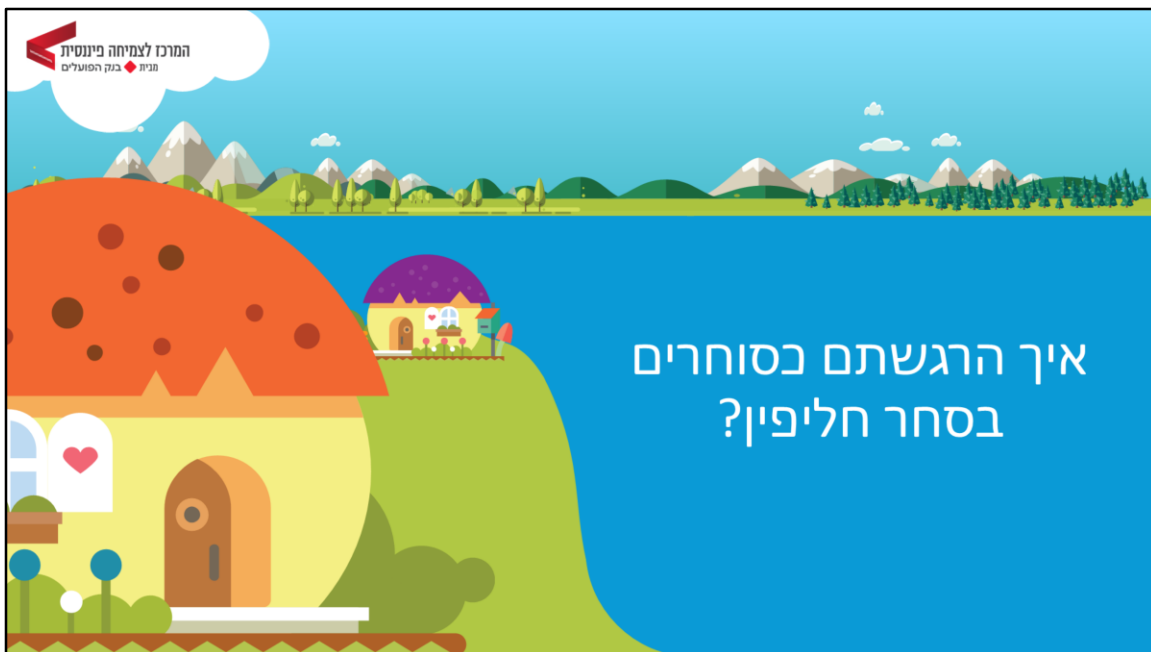
2. חלקי את הכיתה לזוגות. כל זוג יקבל זוג קלפים.

שלבי המשחק:

1. הכריזי על פתיחת המסחר.
2. התלמידים יקומו ממקומם ויחפשו מי מבין הזוגות מציע את המוצר לו הם זקוקים.
3. ברגע שנמצא הזוג יתבצע סחר חליפין (הזוגות יחליפו בניהם את קלפי "יש לי").
4. זוג שיצליח להשיג את מבוקשו (זאת אומרת שקלף "יש לי" וקלף "אני זקוק ל..." זהים), יחזור לשבת במקומו.
5. הזוגות ישאירו אצלם את הקלפים להפעלה הבאה.

דגשים:

- הסבירי לתלמידים שקבלת ההחלטות חייבת להתבצע בשיתוף פעולה עם בן הזוג.
- ברוב המקרים יזדקקו התלמידים ליותר מהחלפה אחת כדי להשיג את מבוקשם. יש לצפות שיהיו התרחשויות רבות בכיתה מה שייצור תחושת בלגאן. אפשרי את הבלגאן ונסי לא לעצור אותו.
- עצרי את המשחק לאחר 10 דקות אפילו אם רוב התלמידים לא השיגו את מבוקשם.

(5 דק')

שוחחי עם הילדים במליאה.

הציגי את השאלות הבאות בפני התלמידים ובקשי מתלמידים לתאר את חוויתם.

- כיצד הרגשתם כסוחרים בסחר חליפין?
- האם היה קל לסחור בשיטה הזאת?
- האם בסוף קיבלתם את מה שרציתם?
- כמה מכם הצליחו לקבל את המוצר לו הייתם זקוקים?

דגש למורה:

יכול להיות שילדים מסוימים יציפו תחושות של חוסר אונים. הדגיש כי תחושות אלו לגיטימיות והגיוניות לאור העובדה שסחר חליפין היא באמת שיטה מסובכת ומורכבת.

בכפר הפוגים התחילו להרגיש ששיטת "סחר החליפין" מקשה עליהם וכן לא מתאימה להם יותר. הם הבינו שהשיטה הזאת לא נוחה. פוגים רבים לא הצליחו לקבל את מה שרצו והיו מאוד עצובים.

ראש כפר הפוגים כינס ישיבה גדולה עם חכמי הכפר ויחד הם חשבו על שיטה חדשה.

הנחיות למורה:
הקריאי לתלמידים את המשך הסיפור.

הנחיות למורה:

(10 דק')

הפעלת קניה ומכירה - במשחק זה יתנסו התלמידים בקניית מוצר על ידי תשלום בצדפים (הפעלה זו דומה במהותה להפעלה הקודמת).

מטרת המשחק:

התלמידים יקנו את המוצר לו הם זקוקים (שם המוצר כתוב על גבי קלף "אני צריך") וישלמו בצדפים. שווי המוצרים יהיה כתוב על גבי מחירון התלוי על הלוח.

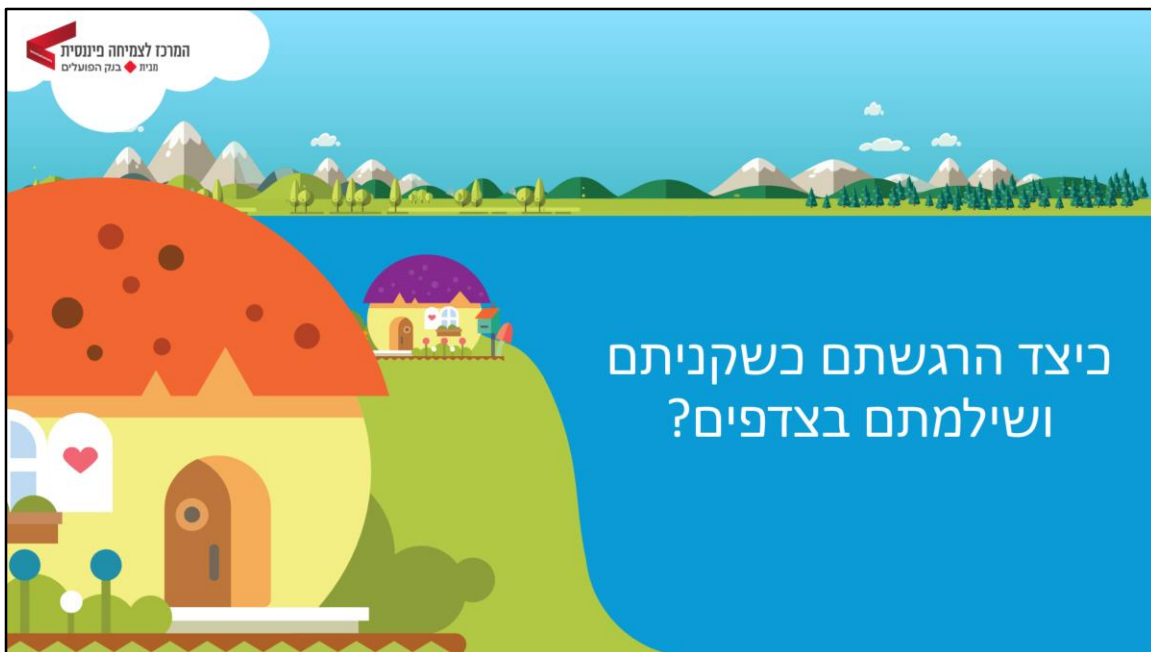
הכנה:

1. תלי את קלף ה"מחירון" על הלוח (נספח ב').
2. המשחק יתקיים בזוגות זהים למשחק הקודם.
3. כל זוג יקבל כל זוג 10 קלפי צדפים (נספח ב') אשר באמצעותם ישלם במהלך המשחק.

שלבי המשחק:

1. הצהיר על פתיחת המסחר.
  2. התלמידים יקומו ממקומם ויחפשו מי מבין הזוגות מציע את המוצר לו הם זקוקים.
  3. ברגע שנמצא זוג המוכר את המוצר המבוקש, יקנו הקונים את המוצר באמצעות תשלום בצדפים על פי המחיר הנקוב במחירון.
  4. הזוגות שהצליחו להשיג את המוצר לו הם זקוקים, יחזרו לשבת במקומם.
- שימי לב - יש להניח כי בסיום ההפעלה רוב התלמידים יצליחו לקנות את המוצר המבוקש ולכן ישבו במקומם.

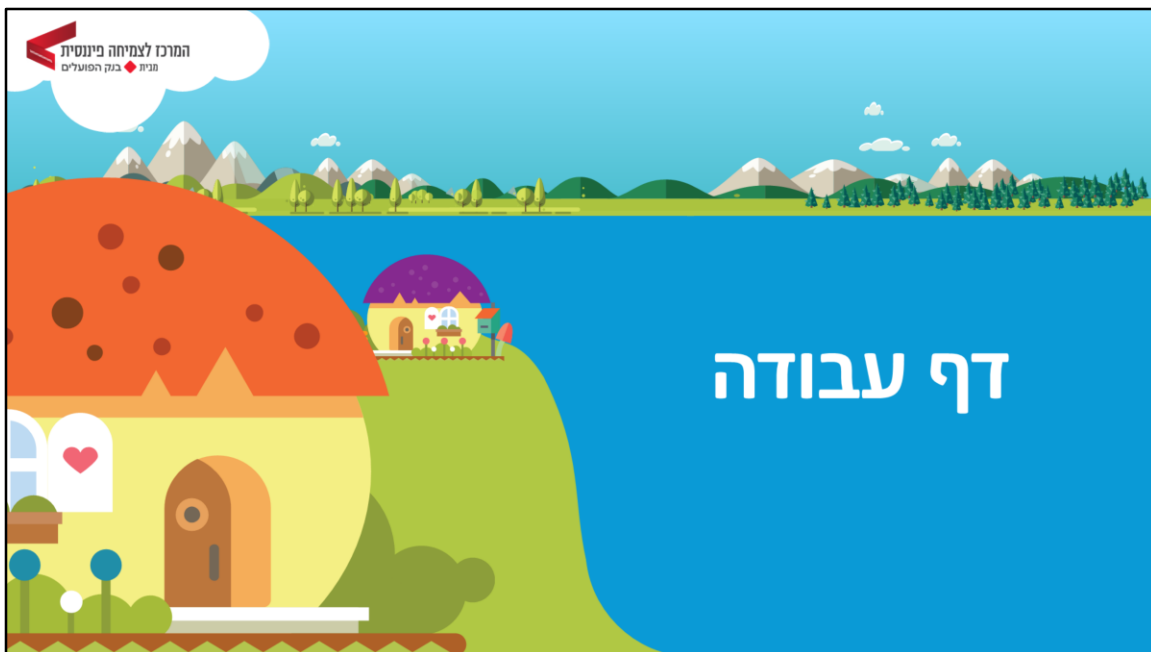
בסיום ההפעלה יסיקו התלמידים שקניה באמצעות צדפים פשוטה ויעילה יותר מביצוע סחר חליפין. באמצעות הפעלה זו יומחש הצורך בתשלום בעצם מוחשי (כגון צדפים או כסף)

כיצד הרגשתם כשקניתם ושילמתם בצדפים?

(5 דק') שוחחי עם הילדים במליאה.
הציגי את השאלות הבאות בפני התלמידים ובקשי מתלמידים לתאר את חוויתם.

- כיצד הרגשתם במהלך הקנייה?
  - האם היה קל לסחור בשיטה הזאת?
  - האם קיבלתם את המוצר לו הייתם זקוקים?
  - כמה מכם הצליחו לקבל את המוצר לו הייתם זקוקים?
  - האם יותר ילדים הצליחו הפעם לקבל את מה שרצו? למה לדעתכם זה קרה?
דגש למורה:
- המטרה היא לגרום לילדים להבין שתשלום באמצעות עצם מוחשי כגון צדפים פשוטה יותר ולכן עדיפה.

(10 דק') חלקי את דף העבודה לשיעור זה.

מה למדנו בשיעור זה?

- סחר חליפין - האופן בו סחרו בימים עברו
- סחר באמצעות אמצעי מוחשי (צדפים או כסף)
- למוצרים שונים ערך כספי שונה

(5 דק') סכמי את השיעור:

בשיעור זה למדנו על האופן בו סחרו בעבר. למדנו כי בעבר היו קונים מוצרים באמצעות סחר חליפין – משפחה שהזדקקה למוצר מסויים ניגשה למשפחה שייצרה מוצר זה והציעה תמורתו את המוצר אותו ייצרה בעצמה. כשניסינו לסחור באופן כזה בעצמנו, שמנו לב שסחר מסוג זה אינו פשוט כלל. לעתים המוכרים בכלל לא מעוניינים במוצר שלנו ולכן אנו נאלצים להתרוצץ ולחפש מוצר אחר כדי להחליף אותו במוצר לו אנו זקוקים. גם הסוחרים בעבר שמו לב לקשיים בסחר חליפין ולכן הוחלט להשתמש בשיטת סחר אחרת בה התשלום מתבצע באמצעות צדפים. למדנו כי למוצרים שונים מחיר שונה - מעיל עולה יותר מעגבנייה ומחשב עולה פחות מבית. כיום אנו משלמים עבור מוצרים בכסף.